

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 80 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT-LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ.

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átvéve:</i>	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . 3 > — >	<i>Vidékre postán szállítva:</i>
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . 4 > — >	<i>Egyes szám ára 4 kr</i>

A bűnbak.

(—a.) Megfoghatatlan az a vakmerőség, melylyel a felelős kormány elnöke azért, hogy a költségvetési előirányzatból új esztendőre törvény nem válhatott, az ellenzékét állítja bűnbakul az ország elé; és még sokkal inkább vakmerőség az, hogy az ellenzékét vádolja választási visszaélésekkel és törvénytelenességgel. Főrendiházi nyílt ülésen a miniszterelnöki székben állítani és ezt a rágalmat azzal tetézni, hogy az ellenzéknek nincs elvi alapja, politikájának nincs tartalma, — példátlan cinizmus.

Jó szolgálatot tett a »Magyarország« azzal, hogy összeállította a parlamentnek 7 és fél hónapi működését. Ez a statisztikai kimutatás mindennél világosabban kimutatja: ki az oka annak, hogy a kormány indennitnyre szorult?

Május 22-e óta, tehát 231 nap alatt tartott a képviselőház 39 érdemleges ülést s ez a 39 ülés összesen 127 órát vett igénybe. A költségvetési vita tartott 17 napon át, 60 óráig. A többi 22 nap ment vicinális vasutakra, zászlósértésre, millenniumi javaslatokra, stomfai választásra, kérvények tárgyalására és egyházpolitikára; 7 formális ülés pedig napirendekre.

A ház munkaprogramját és szünetidejét tudvalevőleg nem az ellenzék, hanem a kormány, névszerint a miniszterelnök határozza meg. Ha tehát felelős valaki azért, hogy a parlament keveset dolgozott, az a felelős első sorban Bánffy miniszterelnök lesz, ugyanaz, aki ezt a felelőséget a főrendiház szombati ülésén az ellenzékre akarja háritani. Vitéz dolog volt, másra ilyen fogni — annak háta megett és távollétében.

Arról, hogy Bánffy miniszterelnök nem szereti a parlamentet, mert ott nála okosabb emberek vannak, akik őt megleckéztetik, törvényszegéseijért felelőségre vonják, sőt jogi, nyelvtani és földrajzi ismereteinek fogyatékoságáért ki is neveztik, — arról már csakugyan nem tehet

más, mint maga a miniszterelnök, aki minduntalan vakációzni küldi a képviselőket és még csodálkozik, hogy — azok keveset dolgoznak.

Most, hogy költségvetés nem lévén az anyakönyvvezetők fizetést, a vasutasok és postások fizetésemelést, a fővárosi hivatalnokok pedig millenniumi drágasági pótlékot nem kaphatnak, — érthető, hogy mentegézzék a kormány feje, — de hogy aminek *kizárólag ő az oka*, ami egyuttal ékesen szóló bizonyítéka az ő ügyefogyottságának, azt másra háritsa, az csak a mostani miniszterelnöktől telik ki.

Ha a kormánynak igazán szíven fekszik tisztviselőinek helyzete, *módjában áll rajtuk segíteni* költségvetés nélkül is. Az államvasúti mozdonyokról a költségvetés keretén kívül gondoskodott a kormány; az állami gépezetnek apró kerekei — *a tisztviselők — nem érdemlik meg ugyanazt az atyai gondoskodást?*

Még vakmerőbb a miniszterelnök vádja a választási visszaélésekről. Szerinte visszaélés a kormánypárt részéről egyáltalán nem történt; hogy határozottabban lépett fel, azt pedig az ellenzéknek meg nem engedhető fegyverekkel való küzdése okozta.

Ezekről a »meg nem engedhető fegyverek«-ről álljon itt egy példa a »Budapesti Hírlap« tudósítója, Andreánszky Jenő után: »Egy plébános — szólt egy úr a giráltsi kormánypárti táborban — *a fülem hallatára* azt mondta hiveinek, hogy nem fogja eltemetni a halottakat, ha nem szavaznak Semseyre.

Kivettem a plajbászomat és megkérttem az illető urat, hogy mondja meg, melyik plébános tette azt: kötelességemnek tartom ezt is megírni, csak azt engedje meg, hogy az esetre, ha kérdőre vonnák érte, reá, mint szem- és fültanura hivatkozhasam. Zavarba jött:

— Azaz, bocsánat, *én nem hallottam magát a papot, csak másoktól hallottam a dolgot, de a plébános nevét bizony elfelejtettem.*»

Arra vonatkozólag pedig, hogy a kor-

mánypárt részéről visszaélés nem történt, elég legyen a stomfai »választási művel«-re hivatkozni.

A »Magyarország« a néppártot kezdetől fogva veszedelmesnek tartja, de a stomfai választást nem átálja »gaztelt«-nek nevezni. A »Budapesti Hírlap«, a néppártnak szinte ellensége, négy napon át hasábszámra közölte azokat az embertelenségeket és lelketlenségeket, melyeket a kormánypárt Stomfán elkövetett.

És hogy semmi kétség se maradjon, hivatkozunk még a félhivatalosra, a »Pester Lloyd«-ra, mely szárazon tudatja a szomorú hírt, hogy 62 katonára és 70 választó lett betege a stomfai »alkotmányos« választásnak.

Ha a katonák télen nagy hidegben, vagy nyáron nagy melegben gyakorlatot tartanak, felzudul az egész sajtó a brutális embertelenség hallatára. És törvényesnek mondja a miniszterelnök azt a választást, ahol 1400 választó 38 óráig egyhuzamban éjjel-nappal ki van téve a decemberi zord időnek, nem engedik, hogy ételf-itall hozassanak, hogy tüzet rakhassanak, 200-at közülök az urnához sem bocsátanak, 425 adófizetőt pedig egyszerűen visszautasítanak!

Végre azt mondja a miniszterelnök az ellenzékéről, hogy nincs elvi alapja, politikájának nincs tartalma.

Az a miniszterelnök mondja ezt, akinek összes programja ez volt: »az egyházpolitika után jön a költségvetés, azután a millennium, a többi pedig magától jön.« Ilyen ember mondja az ország hazafias ellenzékéről, hogy nincs elvi alapja, politikájának nincs tartalma!

Aki a magyar nemzeti törekvéseket cinikusan kigunyolja, aki az agrár-szociális követelésekről — saját vallomása szerint — homályos sejtelemmel sem bír, aki a mezőgazdaság bajait ignorálja, és a miniszterelnöki székben ül, az szégyenheti magát, de annak legkevésbé van joga a magyar ellenzékét ily hallatlanul sértegetni.

A miniszterelnök bécsi útja.

Laptársunk a »N. U.« közleménye szerint: Kormánypárti körökben azt beszélik, hogy báró Bánffy Dezső miniszterelnök ennek a hétnek elején Bécsbe utazik. Ez a hír a klubban nagy feltűnést keltett, mert azzal a másik hírrel kapcsolatban szivárgott ki a miniszterelnökség köréből, hogy a miniszterelnök a király parancsára utazik fel az osztrák fővárosba. A beavatottabb kormánypárti képviselők attól tartanak, hogy a miniszterelnököt a legutóbbi két választás alatt történt visszaélések, különösen a stomfai felháborító embertelenség miatt hívják Bécsbe, melyekre nézve a király a miniszterelnöktől jelentést kíván.

A körmeneti mandátum.

Laptársunk a »M. O.« írja: A körmeneti választókerületben megindult a korteskedés. A tisztán függetlenségi érzelmű választók meghódítását a kormány herceg Batthyány-Strattmann Ödön támogatásától remélte, a ki már 1887-ben elköltött a kormány jelöltje mellett 63 ezer forintot, a herceg azonban, mint halljuk, minden eszabításnak ellenállott, — pedig állítólag a kormány nem fukarkodott volna a herceg nagylelkűségét esetleg egy aranygyapjas rend erejéig is meghálálni. A néppárt jelöltje Batthyány Iván gróf volna, ki a kerületben nagy népszerűségnek örvend ugyan, de aligha lép fel mert a nagyrészt protestánsok által lakott kerületben csaknem biztosra volna vehető bukása, s minthogy jöhet egy olyan függetlenségi párti jelölt, a ki függetlenségi és 48-as zászló alatt küzdő összes választókat egyesíteni tudja, nem is tart hat számot a győzelemre.

Döntvények anyakönyvi ügyekben.

Az eljárás anyakönyvi ügyekben nem egyszerű s annak szövevényeiben az anyakönyvvezetők nem eléggé jártasak. Innen van, hogy a belügyminiszter már is számos elvi jelentőségű határozatot volt kénytelen hozni. A határozatok a következők:

A halva születés eseteinek az anyakönyv szélére való bejegyzése nem felel meg az utasítás 59. §-ának, ugy a bejegyzés középső részének a nyomtatott szöveg kihúzásával a lap szélén való fogatosítása az utasítás 74. §-ának; de ha már ez

meg történt, azért a kiigazítási eljárás megindítását nem teszi szükségessé; mindazáltal följegyzendő, hogy a nyomtatott szöveg áthúzása az anyakönyvvezetőtől ered. A másik ily elvi jelentőségű határozat, amelyről Boneza Miklósnak Anyakönyvi Közlemények című lapja hírt ad, annak a kimondása, hogy ha a törvényes képviselő a házassághoz adott beleegyezését visszavonja, a házasság nem köthető meg; a visszavont beleegyezést azonban a gyámhatóság beleegyezése pótolhatja. A harmadik határozat meg az; ha az anyakönyvvezető a halálozási esetet tévedésből a születési anyakönyvbe kezdte bejegyezni, akkor nincs ugyan szükség a kiigazítási eljárás megindítására, de az abban hagyott bejegyzés két egymást keresztező vonással áthúzandó, úgy, hogy az olvasható maradjon s a téves bejegyzés megkezdésének és abban hagyásának ténye a lap szélén följegyzendő. A negyedik határozat így szól: A haláleset anyakönyvi bejegyzésére az az anyakönyvvezető illetékes, kinek területén a haláleset előfordult. Végül kimondta a belügyminiszter azt is, hogy a kihirdetés alóli fölmentés megadása megokolt, ha ettől függ, hogy az egyházi házasság mindjárt a polgári házasság után megtörténhessenek.

Európai konferencia a keleti kérdésben.

Jól értesült körökben azt beszélik, hogy Oroszország az esetre, ha Törökországban a rendzavarások telnek idején ismétlődőnek, európai konferenciát fog egybehívni, hogy ez rendet csináljon.

Becsempészték.

— A stomfai mandátum bemutatása. —

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, december 16.

A mint a »Tiszántul« már jelezte, úgy történt. A stomfai mandátumot, a melyhez annyi törvénytípus, alkotmányértés, a közszabadságokban való kegyetlen gázolás tapad — egy formális ülésen becsempészték a házba.

A képviselőház mára hirdetett ülésén történt meg az alattomos taktikának ez a raffinirozott ténye.

A kormánypart előre értesítve a történetdokról, jelentékeny számmal jelent meg az ülésen, a melynek tárgyát kizárólag elnöki beje-

lentések képezték. A szentér egész kitűnően volt elrendezve. A ház legutóbbi érdemleges ülésén megállapította a jan. 9-én tartandó érdemleges ülés napirendjét, tehát érdemleges felszólalásnak a mai ülésen nem volt helye. Az ellenzéknek még is megjelent vagy negyven tagja, hogy szemtanuja legyen annak, amint egy államtitkár választási visszaélésekkel kicsikart mandátumát bemutatják.

Szilágyi Dezső hűséges adlátusa Perczel Béni összeesengette a házat s kezdődött az a véghetlen szomorú jelenet, a melynél fogható ennek a háznak a naplóiban megörökítve nincs.

Az elnök hozzáfogott előterjesztéséhez. Bemutatta a főrendiháztól érkezett átiratokat, majd báró Eötvös Loránd levelét, melylyel lemond a körmeneti mandátumról.

Ezután sorra kerültek az új mandátumok. Szilágyi szégyenlette első helyre tenni a stomfai. Előbb a giráltival végzett, melynek boldog tulajdonosa a folyosón várta a történetdöket. Sírú esendben folytatta az elnök előterjesztését, melylyel bemutatta Laskóczy Imrénének a stomfai kerületben megválasztott képviselőnek a mandátumát. A mily vihart keltett volna ez a bejelentés egy érdemleges ülésen, olyan néma esend fogadta most. Ezzel a mandátummal komolyabban kell végezni, minthogy holmi közbeszólásokkal, ebből kifolyó elnöki rendutasításokkal az ellenzék fellépésének súlyát veszélyeztetni lehetne.

Az elnök enuncziálta, hogy a mandátumok az állandó igazoló bizottságnak fognak kiadni.

Ismét hallgatás követte az elnöki enuncziációt; az ellenzék egy hanggal sem adott kifejezést megbotránkozásának.

De ezzel az aktussal a stomfai mandátum sorsa elvégezve nincs. Ma éppen a pozsonyi megyegyűlés foglalkozik ezzel az ügygyel, a képviselőházban az ellenzék pedig akkor teszi vita tárgyává, mikor az igazoló bizottság jelentését bemutatja. E mellett készül a petíció a választás ellen s ha volt mandátum, a mely állandó témáját képezte a folytonos rekriminációknak: úgy a stomfai bizonyára az lesz.

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Dalok a szép márványszoborhoz.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Irtá: Kines István.

A szerkesztőséget ketten képviseltük: én, meg a Jancsi barátom. A főszerkesztő ur csak néha napján látogatott be hozzánk s akkor is olyan öregeket dörmögött, hogy jobb szeretttük, ha felénk se néz. Megcsináltuk a lapot amugy is.

Én a szerkesztőségtechnikai dolgait végeztem, Jancsi azonban riporter minőségben működött s közbe megnyergelte a pegazust is. Neki köszönhattuk, hogy a tárcza élén rendesen egy vers is ékeskedett.

Azt mondják, a költőnek impresszióra van szüksége, csak úgy írhat. Jancsi meg bizonyította az ellenkezőt. Szegény fiúnak semmiféle impressziója nem volt s mégis írt.

Az íróasztalára, nem tudom honnan, elég az hozzá, kerített egy gipszfigurát s mikor versre volt szükségünk, hátra vetette magát karosszékekben s mereven nézte azt a hideg Junó arcot. A toll már ott volt a kezében s egyszer csak hozzá fogott az íráshoz.

Valamennyi poemáját úgy titulálta, hogy »dalok a márványszoborhoz.« Kötetre valót írt s mindegyikben más-más gondolatot érzékített meg. Egyik-másik olyan bensőséggel volt megírva, hogy elérzékenyített, mikor elolvastam. Volt abban öröm, bánat, csalódás, remény, szerelem, meg barátság s a jó Isten tudja, még mi minden.

Kezdtém bámulni Jancsi tehetségét. Ha valamennyit kötetben kiadja, hát szent, hogy fu-

rorét csinál velök. Hanem így minden terméke csak olyan volt, mint a tiszta virág: egy napig tartott az életük. Az olvasó közönség lehet, hogy végigolvasta, lehet, hogy csak átfutotta, hanem mindenhogyan napirendre tért Rococo szellemi termékei fölött.

Rococo volt Jancsi barátom költői álneve. S mi csináltuk nyugodt lelkiismerettel a lapot tovább.

Egyszer azonban a postát bujván, egy levélre akadok. Női írás. A tartalma annyi mindössze, hogy valaki meginterpellálja a szerkesztőséget, ki rejlik a Rococo név alatt.

Jól eső örömmel nyujtottam át a levelet Jancsi barátomnak.

— No gyerek, — mondtam nevetve — neked hát fölíradd. Ihol ez a levél — olvasd. Elolvasta.

Futó mosoly lengett ajkai körül. Költői lyafutásának ez volt első legédesebb gyümölcse. De hogy is ne! A levél azt mutatja, hogy észrevették, méltányolják — szóval a márványszobor kezdett megelevenedni.

A következő számban ciceróval hoztuk, hogy Rococo senki más, mint Csongor János, lapunk egyik kiváló belmunkatársa.

S evvel a dolog abban maradt.

Maradtunk a kik voltunk, a helyi érdekű lap egyszerű napszámosai, akarom mondani szerkesztői. Rendes időben állítottunk be minden csütörtökön és pénteken, a főszerkesztő is megmaradt a régi medvének, szóval haladt minden a régi kerékvágásban.

Azaz hogy még sem.

A következő számban nem hozhattunk verset. Jancsi nem írt.

No de egy vers miatt nem dől össze a vi-

lág. Vidéki lapban a vezérezik is elmaradhat, kerül helyébe valami a közgazdaságból. Azért minden megmarad a régi kerékvágásban.

Csak hogy a következő szám szintén vers nélkül jelent meg. Jomagam hiszen ezzel se törődtem volna, hanem a városban párszor meginterpelláltak, hogy micsoda dolog az, olyan koldus a redakció, hogy pár rigmust sem tud összeütni?

Ez már a renomméba vágott s annak mind Jancsi volt az oka. Ő tud arabusul, hát mért nem beszél arabusul?

Összeállítottuk a harmadik számot.

— Hát most se lesz vers? — Kérdeztem Jancsit, a költőt?

— Nem, — volt a rövid válasz.

— Akkor nyomban irsz egyet — parancsoltam rá hidegvérrel.

Jancsi rázta a fejét. Ez annyit jelentett az ő stílusán, hogy eleven fenyt ir.

— Muszáj irnod — kapacitáltam — az olvasóközönség úgy kívánja.

— Tehetek én róla? — s csak a vállát emelte hozzá.

— Tened hiszen dehogyan kell tened róla, csak a böcsületet kell megmentenünk. Az egész városban azt beszélik, hogy nem telik tőlünk egy rigmus. Pedig hát ugy-e, Jancsi, mi kiváló költők vagyunk, mi?

Szomoruan rázta a fejét.

— No gyerek, beszélj már egyszer okosan. Mi igaz, mi nem igaz a dologból?

— Az embereknek igazuk van — felelt Jancsi határozottan.

— Megbolondultál?

— Még most nem, hanem verset írni még

Látkóczy ma nem jelent meg az ülésen. El lehet rá készülve, hogy olyan fogadtatásban részesül, a mely nem válik az államtitkári állás dicsőségére.

NAPTÁR.

— Deczember 17. —

Kedd. Póm. kath. Lázár pk. Prot. Lázár. Gör. kel. Szofoni. Izt. 30.

Nap két 7 óra 24 p., nyug 3 óra 55 p. Hold kelte 7 óra 0 p., nyug. 2 óra 36 p.

Decz. 18. A vármegyei rendes évnegyedes gyűlése déli előtt 9 órakor.

29. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet sorsjegyhuzása.

30. A vármegyei tisztújító közgyűlése.

Jan. 12. Nagyváradai ipartestület zártkörű táncestélye.

† Makróczy Gábor.

A magyar nevelésügynek és tudományának, a hazafias premontrei rendnek, e város társadalmának halottja van. Méltán őt érte gyászt nemcsak a rend, melynek több, mint három évtizeden át hű tagja, nemcsak a főgymnázium, melynek önfeláldozó tanára, hanem az egész város, a melynek ifjait annyi ideig, oly nagy odaadással oktatta, nevelte.

Nem jött váratlanul a gyászír. Fél év óta tudta mindenki, hogy nem sokára elveszítjük azt, akin nem látszott az idők nyoma, aki mint egy örök ifjú járt-kelt közöttünk. Tanítványai között már öregapák is vannak, neki még alig volt ősz haja szála; kedélye pedig állandóan olyan volt, mintegy negyedszázaddal ezelőtt. Ajkain folyton mosoly ült; szelleme sziporkázott, egyik viczeze véget sem ért, már is a másikhoz fogott. Eszejárása egészséges, eleven volt mindvégig; ötletei találók, kacagatások.

Mint tudósnak és tanárnak — tisztelet érdemteljes munkatársainak — alig volt párja az egész országban. Tudománya diszére vált volna bármely egyetem tanszékének. Tanítványaival való bánásmódja oly kedves volt, hogy ezek

se tudok — fejezte be rideg nyugalommal s hátradőlt a karosszékében.

Gyanusan néztem a gyereket.

Átadta magát az édes semmittevésnek. Eszé ágában se volt, hogy a gipszfigurában gyönyörködjék; tekintete elveszett a cigarettája füstjében s olyan édes mosolygásra gyujtott közbe, mintha bolondgombát evett volna ezen a napon.

Nem értettem a gyereket. De hogy valami történt vele, az szent igaz.

Megtudtam mindent.

Csongor János kifundálta az ő ismeretlen tisztelőjét s mert a gipsz figura eleven alakot nyert ilyen formán, azért a régi muzsája sutba került. A régi nem tudta már dalra hangolni s az új eszmény pedig lekötötte tollát. Boldog volt — de ezt a boldogságot meg akarta tartani maga magának. Soha nekem szóba se hozta, annál kevésbé akarta a városnak az orrára kötni, hogy a Csongor János szerelmes.

Más ember a szerelmet aranybányának tekinti, hogy annál több kincset fődözzön föl benne. Csak Jancsit tette szerelme kész gyerekké — hasznavehetetlen ember vált belőle.

Egy szép őszi napon a főszerkesztő mogorván rontott be hozzánk s kiadta a szegény Jancsinak az obsitot.

Szegény gyerek majdnem sirt, mikor elbucuzott tőlem. Hanem elment. Mi történt vele, mi sem, nem tudom, csak arra emlékszem, hogy félév múlva valamelyik lapban verset olvastam tőle. Az volt a címe: Dalok a szép márványszoborhoz.

Önkénytelen kérdeztem magamtól, hogyan hogy ez a fiú megint tud verset írni? Talán lórá tette az a fehérré? —

évtizedek múlva is a legkedvesebben emlékeztek reá vissza. Flegmáját, jó kedvét soha el nem vesztette a kathedrán sem. Oly jó kedvet mutatott, mikor beírta a secundát, hogy a legtöbb diák — jelesnek gondolta. Nem csuda, mert meg is dicsérte ilyenkor az »urfit« vagy »ténstur«-t.

Felvidéki német családból származott, atyja Késmárkon orvos volt. Iskoláit Lőcsén végezte a német világban. Ő már nyelvére is szívére is magyar volt teljesen. Szép példája annak a rendkívüli magyarosításnak, amit a hazai katolicizmus szerzetes rendei és papnöveldéi útján végez. Nincs az az állami intézet, mely jobban és többet magyarosítana, mint p. a szepesi, rozsnói, jászói vagy a temesvári papnöveldé. Ott tanulta ő is azt a nyelvet, amelyen 33 esztendeig oktatta e megye és egy nagy vidék ifjuságát. A szakirodalomban is működött. Egy becses munkát írt: »A trigonometriának alkalmazása az algebrára« czim alatt.

Életéből közöljük a következőket:

Született 1840. november 13-án. A premontrei rendbe lépett 1858. szeptember 8-án, fogadalmat tett 1862. szeptember 22-én s áldozórára szenteltetett 1863. szeptember 18-án. Az 1863/4. tanévben a rozsnói főgymnáziumnál kezdte meg azt a derék munkát, melyet oly hosszú ideig folytatott a közoktatásügy terén. Félévi tanároslkodás után még az 1864. év márcziusában a nagyvárad r. k. főgymnáziumhoz helyeztetett át s azóta szakadatlanul itt élt közöttünk.

Baját érezve a leghíresebb hazai és külföldi orvosoknál keresett gyógyulást, — de siker nélkül. Legőszintebben megmondta neki az öreg Kneipp: »menjen barátom haza és készüljön a halálra.« Meg is fogadta szavát. Keresztény lélekhez, paphoz illő megnyugvással fogadta a halált, mely megváltotta őt szenvedéseitől.

Nemes lelkének legyen jutalma Jézus, kit e földön szolgált!

Emléke pedig legyen tanítványai és ismerősei szívében áldott kegyeletes!

Hálás tanítvány.

Makróczy utolsó napjai.

B. e. Makróczy Gábor már régebben érezte betegségét, de még a jelen tanévben is tanított két hétig, mikor baja súlyosabbra vált s felmentették a tanítás alól.

Azóta fennjárt, de baja mindig súlyosabbra vált. Kedve, humora azért nem hagyta el. Legjobb órái azok voltak, mikor rendtársaival eltréfálkozhatott. Mintegy 8—10 nappal halála előtt a veszélyes kór ágyba döntötte s többé fel sem kelhetett. Tegnap délelőtt nemes lelke felszállt Teremtőjéhez.

A ravatalon.

A megboldogultat a premontrei társház második emeletén levő szobájában helyezték ravatalra. A tágas terem bejárata fekete posztóval van bevonva, éppen így az egész terem fekete drapéria borítja. A bejárattal szemben áll a ravatal. Az elhunyt jeles tanár ezüst czirádával díszített fekete antik érzekoporsóban nyugszik, a premontrei rend fehér öltönyében, fején fehér biretum. A mellen összekulcsolt kezekben a feszület s a szent olvasó. A koporsóról nehéz habos selyem szemfödő omlik alá.

A halott fejénél a posztón nagy ezüst kereszt s a koporsó felett fekete menyezet.

A koporsó aljánál imazsamoly, feszület és szenteltvíz tartó. A koporsó körül viaszgyertyák égnek.

A temetés.

A gyászeset bekövetkezte után K o t u n o v i c h Sándor igazgató, mint a nagyvárad társház házfőnöke azonnal megtette az intézkedéseket az elhunyt végtisztességére nézve. A te-

metés rendezésével a »Concordia« temetkezési intézetet bizta meg.

Még a délután folyamán felkereste V i n k l e r József választott püspököt s felkérte, hogy az elhunytak temetésén a gyászszertartást végezni sziveskedjék. Vinkler püspök megígérte, hogy úgy a temetési szertartást, mint a requiemet végezni fogja. A temetés holnap, szerdán délelőtt megy végbe az uri-utcai társházból. Előzőleg ma, kedden délután 4 órakor D e n e s János esperes-plébános beszenteli a holttestet.

Az elhunytat az olaszii temetőben, korábban elhalt rendtársai mellé helyezik örök nyugalomra.

*

A premontrei rend és a tanári kar a következő gyászjelentést adta ki:

A jászóvári premontrei Kanonok-Rend nagyvárad társasházának tagjai és a főgymnázium tanári kara fájdalmas szívvel jelentjük, hogy szeretett társunk Makróczy Ferencz Gábor jászóvári premontrei kanonok s főgymnáziumi nyilvános rendes tanár, a folyó év deczember hónapjának 16-ik napján 55 éves kórában, rendi életének 37-ik, áldozópapságának és tanárságának harminczharmadik évében hosszas szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után, déli 12 órakor az Urban elhunyt. A megboldogultnak földi maradványait f. hó 18-án a d. e. 9 órakor a premontreiek templomában bemutatandó engesztelő szent misé-áldozat után helyeztük örök nyugalomra a várad-olaszii temetőben. A gyászszertartásra az elhunytak rokonait, tanítványait és tisztelőit meghívjuk. Nagyvárad, 1895. deczember 16. Az örök világhoz férjeskedjék neki.

Makróczy-alapítvány.

Igen szép kegyeletes mozgalom indult meg a megboldogult M a k r ó c z y Gábor emlékének megörökítésére. Volt tanítványai gyűjtést indítottak, melynek az a célja, hogy a derék tanár koporsójára diszes koszorút helyezzenek »Makróczy Gábor volt hálás tanítványai« felirással. Mivel azonban hosszú évtizedek alatt ezreken hallgatták Makróczy előadását, valószínűleg nagyobb összeg gyűl össze s így a fennmaradó összeget a nagyvárad főgymnázium igazgatóságánál helyezik el »Makróczy-alapítvány« czim alatt, melynek kamatait gimnáziumi tanulóknak adják ki évenként. A mozgalom élén Sz o k o l y Tamás, az elhunyt volt tanítványa áll. Tekintettel a volt tanítványok nagy számára, egyenkint nem kérhetik fel őket a kegyeletes czélú mozgalom vezetői, miért is akik hozzá óhajtanak járulni a koszoru költségéhez illetve alapítvány összegéhez, adományukat Szokoly Tamás ügyvéd urhoz küldjék be.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő újságokban kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,

Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,

Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,

Kutasi D, papírkereskedésében Uri-utca,

Pauker Dániel papírkereskedésében Kis-piac,

Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,

Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca,

Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.

M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadottnak.

* A Szent József intézet növendékei — mint értesülünk, ez évben is nagyban készülnek a karácsonyi pásztorjáték előadására, melyet tekintettel azon körülményre, hogy a gymnasium növendékei már 21-én szombaton kapják ki az első időszak értesítőt, 22-én vasárnap tartanak meg. — Szinre kerül »A bethlehemi csillag« czimű ünnepi játék 4 fel-

vonásban; az énekrészekre *Lopussny* Gyula alkormányzó, a szerepek előadására pedig *Halász* Gyula tanulmányi felügyelő tanítja a növendékeket.

* **A néppárt Békés-Szent-Andráson.** Örvendetes dolgról ad hirt békés-szent-andrási levelezőnk. Irja ugyanis, hogy ugy a megyebizottsági tagok választása alkalmával néhány hét előtt, mint most a községi képviselők választásán a néppártiak jelöltjei győztek.

* **Nines hol tanítani.** Az iparostanonczok oktatása eddig a központi községi iskola és a reáliskola helyiségében történt. Sok panasz volt, hogy az iparostanonczok összerongálják, piszkolják a felszereléseket és a falakat. Tudvalevőleg a városháza felépítése miatt már a közeljövőben lerombolják ugy a községi, mint a reáliskolát. A város felterjesztést intézett a kultuszminiszterhez, hogy engedje meg, miszerint az iparos tanoncok a város által épített reáliskola helyiségében nyerjenek oktatást esténként. A miniszter leirt e tárgyban a városhoz. Röviden kijelenti a miniszter, hogy a reáliskola helyiségeit az iparostanonczok iskoláztatására, a butor rongálás miatt, továbbá mivel az iparos tanoncok által a rend és tisztaság veszélyeztetve volna, — nem engedi meg. Így aztán nem lesz helyisége az iparostanoncz iskolának.

* **Halálozás.** Részvétel vettük a következő gyászjelentést, mely egy széleskörben ismert családapa elhunytáról értesít.

Alulírottak mély fájdalommal tudatják a legjobb férj, szeretett édes atya, após, nagyatya, testvér és sógor **Holvéd Vilmos** földbirtokosnak élete 68-ik évében, folyó évi december hó 16-án rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. hó 18-án délelőtt 10 órakor fognak az evangélikus hitvallás szertartása szerint Nyárfa-sikátor 433. számú saját házából az újvárosi közös temetőbe örök nyugalomra tetetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokoni, barátai, ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1895. december 16. Béke poraira! **Holvéd Vilmosné** szül. **Hegedüs Berta** neje. **Rezső, Emma, Hugó, Irma, Sarolta** gyermekei **Gescháder Vilmos, Gesháder Vilma, Gesháder Veronka, Turtsányi Béla, Turtsányi Mariska, Turtsányi Emma, Turtsányi Zoltán, Pintér Margit, Pintér Mariska** unokái, özv. **Blauelné** szül. **Holvéd Augusztá, özv. Kaidlné** szül. **Holvéd Lujza** testvérei, id. **Schäffler Frigyes** apósa, **Schäffler Mihály** sógor, **Gescháder Ede, Turtsányi Béla, Pintér Mihály** vöi.

* **Szünik a járvány.** A főorvosi hivatal statisztikai kimutatása a december 1-től 15-ig Nagyváradon előfordult járványos betegségekről kedvező adatokat tüntet fel a vörheny csökkenéséről. November második felében 39 vörheny betegedés volt, míg december első felében összesen hat vörheny betegülés volt. A többi fertőző betegségek közül difteritisz 3, hasi hágy-máz 1, hökhurut 1 esetben fordult elő.

* **Kinevezés.** Földmívelésügyi miniszter **Szabó László** bihar-püspöki tanítót a központi járás állandó gazdasági tudósítójává kinevezte.

* **Sétahangverseny.** Nagyszámu és előkelő közönség hallgatta vasárnap a katonazene-kar ötödik hangversenyét, melynek alább közölt programjából különösen Chopin Nocturnóját és Sullivan operette részletét fogadta élénk tetszéssel a közönség. A teljes műsor a következő volt:

1. Suppée: A modell című operette bevezetése.
2. Beethoven L.: Prometheus című opera nyitánya.
3. Chopin: Nocturno. Violon-cello solo.
4. Waldteufel: Deux à deux. (Egyedül velem.) Keringő.

5. Sullivan: Egyveleg »A mikádó« című operettéből.

6. Müller: Fehérváry-induló.

* **A 48-as párt gyűlése.** A nagyvárad 48-as és függetlenségi párt a jövő vasárnapi városatyá választás alkalmából látogatott ülést tartott a 48-as kör helyiségében. A szabadelvű párttal kötött paktum sokaknak nem tetszett, mert másokat akartak felvenni a jelöltek közé, mint a megállapodás szerint elfogadták. Ezért aztán zajosan vitatkoztak a jelenvoltak. Végre mégis megállapodtak abban, hogy támogatni fogják szavazataikkal a kilépő városatyákat.

* **Véres kardpárbaj.** Gallovich Jenő nagyvárad irlapíró, a kitűnő sportsmann véres kardpárbajt vívott vasárnap **Gräbe Henrik** huszárhadnagygyal. A duellum a huszárlaktanya vívótermében folyt le és **Gräbe** súlyos megsebesülésével végződött. **Gräbe** az arcán, orrán és a lábán sérült meg, míg **Gallovich** sérülése jelentéktelen. A párbaj végkimerülésig folyt, bandage nélkül, kötetlen kardokkal. A megvagdalt huszártiszt állapota a g a s z t ó.

* **A járványbizottság ülése.** Nagyvárad város járványbizottsága f. hó 17-ik napján d. e. 11 órakor a városház bizottsági termében ülést tart.

* **Kész a kópárhuzammű.** A várad-velencei Körös balpartot a Knapp-féle téglatelep alatt a Körös elfajulása annyira elmosta, hogy a város kópárhuzamművet építtetett. A kőgát építését **Ländler Ferencz** vállalkozó már befejezte s tegnap beadványt intézett a városhoz, a kópárhuzammű felülvizsgálata és átvétele végett.

* **Kereskedők értekezlete.** Népes gyűlést tartottak tegnap este a Zöldfa kis termében a helybeli szesz italokat árusító kereskedők és kimérők **Ullmann Izidor** elnöklete alatt, melyen részt vettek még: **Mihelyi Adolf** és **Dr. Friedländer Sámuel** ügyvédek, **Bognár Sándor, Mertz Nándor, Weisz Nánán, Grosz Albert, Slesinger Fülöp** kereskedők, és mintegy 60 kimérő. Az értekezlet célja az volt, hogy a bérlőség megtudja a kimérők óhaját, hogy a bérlőket miképp kezelhesse. A nagy többségnek az volt az óhajta, hogy mint az utóbbi években is, az általános alkalmatosság, mely célból a legrövidebb idő alatt felhívotnak a kimérők az évi általános-összegnek megajánlására.

* **Katakomba a budai várban.** A mindenfelől bontogatott budai várban mind több érdekes leletre bukkannak. A Mátyás-templom mögött egy kriptaszerű építményre akadtak, mely egészen az alsó bástyaig terjed. Ez a föld alatti gót boltozatu építmény valamikor börtön lehetett. Fenekén igen sok embercsontvázat találtak. Az építésvezetőség azt tervezi, hogy ezt az üreget, mint érdekes katakombát, megtartja eredeti állapotában, mert így bizonyára sok nézője akadna.

* **Bírságoló anyakönyvvezető.** M.-Szalattán egy parasztember a minap, amikor ujonnan született gyermekét akarta bejelenteni az anyakönyvvezetőnél, nem talált a hivatalban senkit. Elment tehát másnap ismét, de ekkor már a hivatalos órák végeztével érkezett, a miért az anyakönyvvezető másnapra idézte be. A jámbor polgár tehát megjelent a kintüztött hártáridőben, de az anyakönyvvezető ekkor kérdőre vonta a három napi mulasztásért, a mely miatt azután 50 kr. pénzbírságot rótt rá. A szegény ember erre elment a káplánhoz és elpanaszolta neki az esetét. A káplán tanácsára visszament az anyakönyvvezetőhöz és kijelentette, hogy bár nehezére esik lefizetni a bírságot, megteszi azt, de orvoslást fog keresni. Az anyakönyvvezető, a ki nem volt arra elkészülve, hogy a parasztember tudomást fog venni zsa-

rolási szándékáról, rögtön visszavonta a büntetést. Kérdés azonban: hogy hány más laikus embert zsarol meg ugyanilyen módon?

* **Egy aszfaltgyár ajánlata.** A magyar aszfalt részvénytársaság ajánlatot nyújtott be Nagyvárad város tanácsához, melyben kéri, hogy aszfalt makadám utakat építtessen. Négyzetméterenként hajlandó 6 frtért elkészíteni bármely utcát. Öt évig áll jól a munkálatokért s azok jókarban tartását csekély díjért azután is elvállalja. A kiépítés költségeit 5—10 évi részletekben hajlandó elfogadni.

* **A Garasos hid bérlete.** A Garasos hid vámszedési jogának árverésekor a legtöbbet **Fischer Sámuel** hájói lakos és neje ajánlották meg. **Zách János** eddigi bérlő pótlólag megajánlta a **Fischer** által ígért összeget s ezért a tanács olyan felterjesztést tett a belügyminiszterhez, hogy a bérlet a régi bérlőnek adassék. A miniszter tegnap érkezett leiratában erkölcsi tekintetek miatt új árverést rendel el a vámszedési jogra.

* **Irodalmi pör.** **Láng Menyhért**, a **Kor-zika-szigetről** írt monografia szerzője bepörölte a Magyar Állam című lapot, mivel az előzetes engedélye nélkül művének egy részét, a forrás megnevezése nélkül tárczarovatában leköszölte. A panaszos beadványban szerzői jog megsértése címén a nevezett lapnak megbüntetését, de egyntal kártérítésre való kötelezését is kérte.

* **Hány óra van?** Inspekeziós munkatársunkat az éjjel heves telefoncsöngetés zavarta föl. Miután előbb felébredt benne a lelkiismeret, ő is felébredt és álmosan kiabált bele a telefonba.

— Ki beszél?

— Én!

— Ki az az én?

— Én vagyok!

— Mit akar?

— Ugyan kérem, hány óra van?

Inspekeziós munkatársunk ma két segéddel nyomozta a városban Én urat.

* **Járványok a megyében.** A megyei főorvos betérjesztette az alispáni hivatalhoz jelentését a megyében uralkodó járványos betegségekről. Jelentés szerint ronesoló toroklob uralkodik jelenleg: **Sáránd, Derecske, Csökmő, Sarkad** és **M.-Telegd** községekben; kanyaró: **H.-Bajos, Derecske, N.-Bajom, Gyires, Széltalló; vörheny: Henczida, Margitta, Kotyiklet, Derecske; hasi hágy-máz: Csökmő, N.-Léta** és **Derecske** községekben.

* **Eltűnt alapítvány.** **Gróf Almássy Kálmán** békésmegyei nagybirtokos évekkal ezelőtt nagyobb alapítványt tett **Gallány zemplénmegyei** község szegényeinek. Az alapítványról azóta éveken át nem lehetett hallani semmit, mignem néhány hónap előtt rájöttek, hogy az alapítványnak nyoma veszett. A grófot erre hivatalosan felkérték, hogy emlékszik-e rá, hogy ily alapítványt tett. Mikor aztán a megye megkapta az igenlő választ, **Matolay Etele** alispán megindította a vizsgálatot.

* **Főmérnök ur figyelmébe!** Több adózó polgár felkérése folytán felhívjuk főmérnök ur figyelmét azon türethetlen állapotokra, a mi a **Lakatos-utczáról Pál-utczára** vezető sikátor tájékán uralkodik; valóságos sár-tengerben kell az arra lakóknak keresztul gázolnók s még jó ha épkézláb menekülnek e helyről, mivel a hirtelen lejtős dombon valóságos akrobata ügyességgel lehet csak le- vagy feljutni oly sikos e helyen a talaj; éjjel pedig lámpa hiányában valóságos Isten-kisértés e tájékon való közlekedés. — Tekintetes főmérnök ur! vajjon e szegény városrészt polgárai — kik ép oly adófizető polgárok, mint akár az aszfalt járdájú **Aldás-utca** igen tisztelt urai — nem érdemelnek meg annyit, hogy ezt az elátkozott helyet ugy — ahogy járhatóvá tennék és pár lámpással megvilágítanák. — Reméljük, hogy ezen panaszuk illő helyen meghallgatást talál és a bajon — már a **közbiztonság szempontjából** is — rövid időn segítve lesz.

* **Csata a bíró előtt.** Ilyen czim alatt egy cikket közöltünk minap, melyben Schlezinger Ignácra az volt mondva, hogy elverte a felesége vagyonát s paprikadrámát csinált a járásbíró előtt. Schlezinger Ignác ur ma megjelent szerkesztőségünkben s kijelentette, hogy ő nem az a Schlezinger Ignác, a kiről a kérdéses cikk szól s ilyen értelemben helyreigazítást kér. Mi ezt ezennel megteszük készségeken.

* **Jól megfelelt.**

— Tele van-e már az a Nőé bárkája, kérdi egy hetyke ifju ur az omnibus-kocsist?
— Tele, kérem alásan — felel a kocsis — csak a számár hiányzik még; tessék beszálni!

A vonat alatt.

— Ujabb szerencsétlenség a pályaudvaron. —
(Eredeti tudósításunk.)

Nagyvárad, decz. 16.

Csak néhány nap előtt adtunk hirt egy vasuti szerencsétlenségről, mely itt történt a nagyváradai pályaudvaron s vasárnap ugyanott ismét szerencsétlenség történt.

Egy fűtőt ütött el a vonat, mely összezúzta a szerencsétlen embernek a mellét és fejét.

A megejtett vizsgálat szerint a fűtőt saját vigyázatlansága folytán érte a végzetes baleset.

Tudósításunk az ujabb vasuti balesetről a következő:

Vasárnap este *Sajtos* Tógyer vasuti fűtő a pályaudvaron volt elfoglalva, hol a Budapestről érkezett vonat mozdonyát tisztogatta.

Fütyülve, vigan dolgoztatott a gép körül s nem vette észre, hogy a kolozsvárról érkező vonat a mellette levő vágányon közeleg.

Igy történt azután, hogy a mozdony elütötte s a szerencsétlen ember összezúva vágódott a másik mozdony alá.

A feje összetört, a melle belapult s több helyt súlyos sérülése van.

Az esetről azonnal jelentést tettek a rendőrségnek, míg a súlyosan sebesültet beszállították a biharmegyei kórházba.

Ma kihallgatták s a vallomásából kitűnt, hogy a szerencsétlenségben nem terhel senkit felelősség.

A saját vigyázatlanságának áldozata.

Sajtos Tógyer állapota tegnap rosszabbra fordult, de — mint az éjjeli órákban értesülünk — fölgyógyulása remélhető.

„Hunczut a világ . . .“

— Egy örült jegyző öngyilkossága. —

(A „Tiszántul“ saját tudósítójától.)

Nagyvárad, decz. 16.

Egy meghasonlott lelkű, megbomlott elméjű ember dobta el magát ma az életet, melytől egy zavaros pillanatban nagyon megundorodott.

Hátrahagyott egy levelet, melyben a gondolatok zavarosak, összefüggéstelenek s melyekben fellázad a társadalmi rend ellen és legazemberezi a világot.

Tegnapelőtt még szorgalmasan dolgozott az íróasztalnál, a főnöke kitünő bizonyítvánnyal bocsátja el s a szerencsétlen ember huszonnégy óra alatt meghasonlik a világrenddel, önmagával és öngyilkos lesz.

Mi idézte elő a lelki egyensúly megzavarását, az elme elhomályosulását, azt nem tudja senki, nem sejtí senki, azt megfejteni a lélekbuvár feladata.

A szerencsétlen embert a golyó szívében találta s pár pillanat alatt kioltotta belőle az életet.

Tudósítónk az öngyilkosságról a következő részletes tudósítást közli.

Az öngyilkosság előzményei.

Réthy Gyula legutóbb Tárkányban volt segédjegyző s itt rokonszenves, munkás embernek ismerték. Főnöke meg volt elégedve vele s ennek többször adott kifejezést.

Tegnap Réthy sápadtan állított be a főnökéhez.

— El akarok menni.

— Kérem a bizonyítványomat!

A jegyző megütődött Réthy magaviseletén s le akarta beszélni szándékáról. A fiatal ember azonban izgatottan ragaszkodott kijelentéséhez s mindenáron menni akart.

Szép, elismerő bizonyítványt kapott és ő azzal még tegnap bejött Nagyváradra. Az est folyamán megfordult több nyilvános helyen, de sehol sem időzött hosszabb ideig. Késő este kiment a vasúthoz s szobát bérelt a Wöber-féle szállodában. A 2-ik számú szobában töltötte az éjet.

Éjjel 3 órakor még égett a szobában a gyertya s előtte a fiatal ember lehajtott fűvel tőprengett.

Délután korán zárkózott s azt mondta, hogy ne háborgassák. Aludni akar!

Ez időben állhatott be nála a lelki katasztrófa.

Fél öt óra után lövést hallott a szálloda személyzete.

Az öngyilkosság.

Mikor betörték a 2-ik sz. szoba ajtaját, hát Réthy Gyula ott feküdt a földön kinosan vergődve, jobb kezében még mindig szorongatva a revolvert. A szíve táján egy sebből ömlött a vér s az először kiszökött vérsugár pirosra festette a butorokat.

Mire a rendőrség emberei megérkeztek, akkor már a szerencsétlen emberben nem volt élet.

A lövés a szívet találta s föltétlenül halálos volt.

A vértócsában ott feküdt egy egészen új revolver, mely hat lövésre volt töltve s csak egy golyó hiányzott belőle. A revolver 11 mm. átmérőjű, elegáns tokja van s valószínűleg tegnap vásárolta az öngyilkos.

Az asztalon egy szelet papiroson írást találtak, mely zavaros gondolatokat tartalmaz s az öngyilkos beszámíthatlan lelkiállapotáról tanuskodik.

„Hunczut a világ.“

A szelet papiroson biztos kézvonással vannak a betűk s a következő érthetetlen összevisszaságokat olvassuk róla le:

„Sajátságos, hogy folytonosan suggeráltak és mégis azt akarják, hogy más hibáját magamra vegyem.“

S a suggestióval folytonosan maczerálnak, no de majd részletesen. Most is dolgot nem adnak s persze a refrain az lesz, hogy nem dolgozik.

Hunczut, gazember a világ s mégis a becsületes embert tartják hunczutnak. Mert nem akar gazember lenni.

Ez van szószerint a papiroson.
Az öngyilkos holttestét Faludi rendőr-mester kiszállította a bonczházba, hol a bonczolást holnap ejtik meg az orvosok.

Egy leány.

Az öngyilkos iratai közt találtak egy póstai föladó vevényt is, mely tegnaptól van dátumozva.

E szerint Réthy egy levelet is küldött tegnap, még pedig egy belényesi leánynak.

A leány nevét elhallgatjuk.
Valószínű, hogy szerelmi viszony volt közöttük s Réthy a levélben bucsuját írta meg.

A hosszú ruha.

— Tragédia a sétahangversenyen. —

Nagyvárad, decz. 16.

Kevesen tudják, de akik tudnak róla, azok nagyon megsajnálják a kis Margitot, a ki vasárnap volt először a sétahangversenyen.

Ott volt a harmadik vagy negyedik sorban,

ragyogó szemekkel, égő arccal s úgy hitte, hogy mindenki az ő új ruháját nézi. Két hétig csinálta a varróné s többé került, mint két rövid ruha. A karján divatos fodros puff, a szoknyája meg majd hogy a földet sűpri.

Az első hosszú ruha sokra jogosít s a kis Margit bátorságosan forgatta kékszeméit az uniformisos önkénteseken, a diákkolonok rendezőin, az ujságírókon, akik olyan szép novellákat és verseket irnak, hogy okvetlen ki kell vágni az ujságból.

Igy mult el azután egy óra, két óra, fölcsendült az induló s sietett mindenki a kijárat felé.

A lépcsőn sorfalat álltak a diákok, jogászok, akiknek az ideálja el szokott járni a sétahangversenyekre.

A kis Margit fölvette büszkén a fejét s úgy lépkedett a mamája oldalán, mint egy szépséges hercegkisasszony.

Ő úgy hitte, hogy soha se volt talán ilyen szép s hogy pompásan áll a hosszú ruha.

Mennyivel más is így! Tegnap még pukedlivel fogadta Bandinak a köszöntését s most csak a szemével int barátságosan.

Bizonyos komolyságot erőltetett a rózsás arcra s a lépcsőn lefelé haladva lesüti a szeméit. Hogy nekilángol az arcza, szeme, mikor egy kérdő hangot hall maga mögött:

— A Margit volna?

— Lehetetlen!

Szeretne visszafordulni s megmondani, hogy igenis a Margit, a kinek már hosszú ruhája van s a ki ezután nem megy a diákkolonokra, csak bálakba, fényes bálakba, előkelő bálakba.

Ebben a pillanatban egy szivetrázó sikolytás hallatszott s a kis Margit alétan hanyatlott az anyja karjaiba.

— A ruhámnak vége van!

Igen, úgy volt, a szép hosszú ruha meg volt tépve s fodrai keresztülcavarodtak egy otromba szögön.

Nem is kerülhetett az másképp oda, csak hogy tönkre tegye a Margit ruháját . . .

Kocsin mentek haza s az úton újra és újra föszakadt Margitka szívéből a fájdalom.

— Sohase lesz többet ilyen szép ruhám!

Ezt a nagy fájdalmat nem tudta csillapítani sem Bandi, se senki, csak a papa, a ki megígérte, hogy a jövő sétahangversenyre Margit új ruhát kap.

De annak épen olyannak kell lenni mint ez volt, épen olyannak!

Arpadus.

Lapunk barátja.

Nagyvárad, decz. 16.

Legutóbbi számunkban említettük, hogy lapunk barátját kitöltöttük a szerkesztőségből.

Lapunk barátja ma ennél fogva ismét megjelent szerkesztőségünkben s a multa ráborította a feledés fátyolát.

Fontoskodó arccal járkált le-fel, úgy látszott, hogy valamibe töri a fejét.

— Szerkesztő ur, szoktál szivarozni?

— Szoktam!

— No akkor adj egy szivart!

Lapunk barátja ezek után bodor füstöket eregetve, kifogásokat tett a hármasszövetség ellen, s kijelentette, hogy a békeegyesületnek pártoló tagja lesz.

A szerkesztőség dolgozott lázasan s lapunk barátja érdekesebb témát poztetett.

— Tudok egy pompás viczet!

— Halljuk!

A könnyelmű férfiu, ki megszólalt, lapunk humoros munkatársa volt.

Lapunk barátja ebben a pillanatban uralta a helyzetet. A munkatársak köréje csoportosultak s lapunk barátja fénykorát élte.

Millenniumi rugékonysággal fogott a vicz ren-

dezéséhez s a kis lutri-rovat vezetőjét egy székre állította föl.

— Jobbról áll Ön!

— Balról kollega ur!

S a székek mellett két oldalt elhelyezett két munkatársunkat.

— Ásítsanak mind a három!

— Kollega ur mondja jó napot!

— Kegyed a széken emelje föl az egyik lábát!

— Így!

— Jó van!

— Most füttyüljön egy kicsit!

— Nézzenek mind a három felfelé!

— Látnak valamit?

— Nem látunk!

— Semmit se látnak?

— Semmit se látunk!

— *Én se látok!*

Ezzel fejébe csapta a kalapot és elrohant.

EGYLET.

A függetlenségi és 48-as népkör felolvasó estélye. A függetlenségi és 48-as népkör vasárnap délután 4 órakor saját helyiségében nagyszámu közönség jelenlétében felolvasó estélyt rendezett. Schütz Gyula felolvasása volt az estély első pontja. Felolvasó a nemzetek politikai jogait fejtegette, különös tekintettel a magyar nemzet alkotmányos életére. Utána Tóth József olvasta fel »Nemzetes asszony« című elbeszélését és két tréfás költeményét. Végül Szabolcska Mihály egy hazafias költeményt olvasott fel. Az estély, melyen mindvégig a legkedélyesebb hangulat uralkodott fél 6 órakor ért véget.

A gyermekbarát ülése. A »Gyermekbarát-egyesület« vasárnap d. e. 1/2 11 órakor választmányi ülést, 11 órakor pedig tisztújító közgyűlést tartott.

Jelen voltak:

Ritoók Zsigmondné, ifj. Schwarz Ábrahámné, Berger Daniélné, Rechten-Bauer Zsófia urnók; Ritoók Zsigmond elnök, Sal Ferencz kir. tanácsos, polgármester, K. Nagy Sándor és Winkler jegyzők; dr. Gyémánt Jenő ellenőr; Hegedüs Géza, Farkas Izidor, dr. Kornstein Lajos, Réz Mihály és Wallasek Venczel.

Elnök üdvözli a választmányt és előterjeszti a számvizsgáló bizottság jelentését, melyet választmány egyhangulag elfogad. Egynehány előre nem jelzett intézkedésről tesz még az elnök jelentést, továbbá a pénztár gyarapodásáról tudatja a választmányt azután, — bár a tagok nagyon csekély számmal jelentek meg — az alapszabályok értelmében a decz. 1-ről elhalasztott közgyűlést megnyitja.

A közgyűlés első pontját a választmány évi jelentése képezte, mely szerint az egyesület 10174 ebéd-jegyért 1324 frtot, ruházatra 686 frt 64 krt adott ki.

A számvizsgáló-bizottság jelentését a közgyűlés elfogadta.

Ugyancsak elfogadták az elszállásoló bizottság jelentését és a jövő évre szóló költség-előirányzatot.

Ezután elnök megköszönte a közgyűlés bizalmát s ugy a saját mint tisztársai nevében bejelentette lemondását, az elnöki széket Sal Ferencz polgármesternek adva át.

Sal Ferencz ajánlatára a közgyűlés egyhangulag következőkép alakította meg a tisztikart.

Elnök: Ritoók Zsigmond, alelnök: dr. Berkovits Ferencz, ellenőr: dr. Gyémánt Jenő, jegyzők: K. Nagy Sándor és Winkler Lajos, pénztárnok: Beczkay Lajos, gondnokok: Hegyesi Márton, Hegedüs Géza, Löblé Henrik és N. Justh Sándor, orvosok: dr. Berkovits Miklós, dr. Kornstein Lajos, dr. Rednik József és dr. Szabó György.

A számvizsgáló bizottság tagjaivá Farkas Izidort és Wallasek Venczelt választották.

A múlt évi választmány kiegészítése után Ritoók Zsigmond elnök köszönetet mondott a közgyűlés bizalmáért és berekesztette a gyűlést.

Megtagadott jóváhagyás. A szent-jánosi férfi-dalegyet alapszabályait a belügyminiszter kiegészítés végett visszaküldte.

IRODALOM.

•Irgalom nevében!•

Lapunk olvasói bizonyára kedvesen emlékeznek vissza *Szedlarik Istvánné Dudinszky Annának*, buzgó munkatársnőink egyikének tárczarovatunkban részint saját, részint »*Dévaj*« írói neve alatt közölt, különféle színezetű, mindig vonzó dolgozataira. Legutóbb a szerző nő nemesak a lapunkban, hanem korábban a fővárosi újságokban is megjelent, valamint újabb rajzait és elbeszéléseit, a fenn kitett czim alatt, egy külön kötetben, sajtó alá rendezte. Az érdekes gyűjtemény (lapunk szerkesztőjétől előszóval kísérve) *özvegy báró Gerticzy Félixnének* lesz ajánlva, s a *jóvedelem fele a „biharmegyei és nagyváradi nőegylet“ árvái javára* fog fordíttatni.

A díszes kiállítású kötet a Szent-László nyomda-részvénytársaság műintézetében készül, s a napokban kerül ki a sajtó alól, hogy Karácsonyra szétküldhető legyen.

A munka ára: füzve 1 frt. pompás diszkötésben 1 frt 50 kr.

Megrendeléseket s illetőleg előfizetéseket lapunk kiadóhivatala is készséggel elfogad és közvetít.

•Politikai Hetiszemle. A folyó évi december hó 15-én megjelent 50-ik számnak tartalma a következő: **Vezérczik:** Klerikális állameszme, írta R. Belföld; A király, írta Székely Sámuel. Ismét történelmi pillanatok. (Részlet »A királyból«.) **Külföld:** Keleti bonyodalmak, írta Székely Sámuel. Magyarok és a békeegyesület. **Közgazdaság:** Okos szavak, írta B—a. Tőzsde és pénzügy. **Milléniüm:** A kiállítás. **Irodalom:** Hajdan és most, írta Doktor Apáczai. **Művészet:** Vegyesek. **A hétről:** Különlélek.

•Herkó Péter. A legújabb (folyó évi december 15-iki 50-ik) szám, mint rendszeren, gazdag, változatos, élénk tartalommal, s egyszerűen igen sikerült illusztrációkkal ellátva jelent meg. Melegen ajánljuk ezt az egyetlen katolikus élelappot az olvasóközönség becses figyelmébe és pártolásába. Előfizetési ára rendkívül csekély, egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Megrendelési felhívás.

A hitoktatás egyik legfontosabb és leglényesebb ága kétségkívül a tanuló ifjuságnak a sz. gyónás és áldozásra való előkészítése. Vallásos hitéletünk felvirágzása, ugyszólván kizárólag ezen alapszik. Hogy ez irányban a tanuló ifjuságnak s főtiszt. hitoktató uraknak fáradozását megkönnyítem, az esztergomi főegyházmezei hatóság jóváhagyásával bocsátom közre:

„*A szent gyónás és áldozásra való előkészület a tanuló ifjuság számára*„ című gyakorlati művecském. — Midőn szíves megrendelését kérném, legyen szabad, tájékozásul, a művecske főbb pontjaira becses figyelmét felhívni:

•I Bevezetés. Hitbeli igazságok, amelyeket tudni és hinni kell (quae sciri debent necessitate medi). II A penitencziatartás szentségéről általában. 1. A lelkiismerete, megvizsgálása. 2. A bánat. 3. Az erős fogadás. 4. A gyónás. 5. Az elégtétel. III. Szent áldozásra való előkészület. A szent áldozás napján. IV. Imádságok. 1. Általános imádságok. 2. Mise-imádságok. 3. Al-kalmi imádságok. V. Élet-szabályok gyermekek számára.

A művecske magyar és tót nyelven jelenik meg. Ára egy füzött példánynak 10 kr., kötve 15 kr. A 3 nyomott ívet meghaladó művecske a leg-hasznosabb s legjutányosabb karácsonyi ajándékul is szolgálhat.

Kiváló tisztelettel

Dr. Wayand Géza,
káplán,

Budapest, VI. ker., Érsek-utca 2. sz.

Igazságszolgáltatás.

Nem volt részeg. A jelen év szeptember 25-én három ember jött az Ősítő Várad felé vezető töltésen, Kisvaszi Demeter, Seres László és Vigyikán László. Kisvaszi Várad közelében dulakodni kezdett. Hergyan László, kinek a közelben volt lakása, erre odament és Lakatos Józsefet bevitte házába. A másik három ember pedig nyugodtan *Sent-András* felé indult. Kevés idő múlva azonban visszatértek mert eszükbe jutott, hogy az ősi pusztán hagytak valamit. Mikor Hergyan háza előtt mentek el, Hergyan kijött és mondta nekik, hogy ne arra menjenek. Erre rövid szóváltás keletkezett köztük, minek az lett a következménye, hogy Hergyan egy karóval angonyította Kisvaszi Demetert, Vigyikán Lászlót pedig megszalasztotta. Halált okozó súlyos testi sértés miatt emelt ezért ellene vádat a kir. ügyész. Hergyan azzal védekezett, hogy részeg volt, a tanuk vallomása azonban nem erősítette meg állítását s így a törvényszék halált okozó súlyos testi sértés büntette miatt **4 évi fegházra** Kisvaszi 4 árvája számára 50—50 frt fizetésére és a többi költségek viselésére ítélte *Hergyan* Lászlót. Vádlott, ügyész, védő apelláltak.

A rabbi esküje. A nyitrai törvényszék a minap egy végtárgyaláson tanuképpen kihallgatta az odaváló rabbit is. Mikor meg akarták esketni, kijelentette, hogy nem veszi le kis bársony sapkáját, mert ezzel vétene vallása ellen. A bírő ragaszkodott hozzá, hogy hajdonfővel tegye le az esküt, de a rabbit nem lehetett kapacitálni s ezért huszonöt forint pénzbüntetésre ítélték. A tárgyalást pedig el kellett halasztani.

A mai tárgyalások. A nagyváradi kir. törvényszék büntető osztálya ma Millye Gyula előülésével nyilvános ülést tart, melyen a következő bűnügyek kerülnek végtárgyalás alá:

Popa Togyer és társai lopás és orgazdaság büntette.

Morár Gábor szándékos emberölés büntette.

Zsula Juon rablás büntette.

Papp János sikkasztás büntette.

Deres Lajos, Farkas Mihály rablás büntette.

REGENY-CSARNOK.

Párbajhős.

Regény.

— Írta: **Rostkovicz Arthur.** — 35

(Folytatás.)

— De hogy nem; majd el jövök én meg Sári nénihez, úgy-e anyám?

— Igen, fiam, eljövünk.

— No látja? — szólt a fiucska meg fogva az érdes kezét.

— A koci készen áll, tekintetes asszony.

— Igen? Akkor búcsuzunk kell; Isten áldja meg jó Sára néne, Isten áldja meg!

A töpörödöt anyóka szeméből forró könnyek eledtek úrnője kezére, mikor remegő ajkához vonta. Majd a kis fiuhoz fordult:

— Áldja meg a jó Isten édes, kis úrfi

— minden jóval; ezt kívánja a jó öreg Sári néni, a ki annyira szereti magát, mintha saját vére volna. Majd ha szép nagy úrfi lesz, jöjjön el hozzánk, tudom, megbecsüljük, de még az unokám is!

István gazda a lovak közé csapott, s kihajtott az országútra. Sári néne még sokáig nézett utána, míg a fordulónál el nem tűnt.

A szép özvegy nagyot sóhajtott, mikor a város tornyait meglátta; majd lehunyta szemét, karjai erőtlennül hullottak ölébe. Anyira ki volt merülve a kiállott izgalomtól, hogy elaludt.

A vasúti állomás előtt voltak, mire fölébredt; a budapesti vonat negyedóra múlva indult; sebtében megváltotta a jegyeket, s elbú-

csúzott István gazdától, kinek ránczos arcát keserű könyök áztatták. A pesti vonat az álomlásra be robogott, még egy néma üdvözlés, s a másodosztályú kocsik felé sietett fiával. A vonatvezető udvarias hangulatban volt, s külön szakaszt nyitott számukra.

Lassan beesteledett; az elálmosodó fiucska lefekette, ki nem sokára el is aludt. A vonat egyhangu moraja halatszott csak, a mint a rónákon keresztül vágott. Itt-ott megállott néhány percre, majd megint tovább rohant.

Lehunyt szeméit, de nem aludt; elábrándozott a multról, melynek emlékei faetasztikus képekben jelentek meg lelki szeméi előtt, s ha elfogy a fény mely körülveszi őket, azzonnal eltűnnek, s aztán lesznek ismét olyan kulissza felék, melyeket csak néha-néha eresztenek le az emlékezet zsinórpadlásáról, hogy pár pillanatra megkápáztassák a nézők szeméit. Az ő drámájának letűnt az első fölvonása, a hősszelmes elbukott; a második rész még nincsen befejezve, a tragoedia meséjének egyes szálai még nem sejtetik a darab végét. A kinek a kezében van a kibonyolítás szerepe, még mindig kékik ajlenéssel.

Vajjon kedvező lesz-e reá nézve a vég? Elbukik-e az ember feletti harcban ő, a gyöngye nő?

* * *

Rogasócy éppen reggelizett a feleségével, mikor be toppant a szobaleány azzal a hírrel, hogy egy hölgy akar látogatást tenni. De alig hogy ezt el mondta, Kaposyné már belépett. Rogasócy ijedten pillantott nejeire, ki erős hangon kiáltott a még ott ácsorgó szobalányra, hogy hordja el magát.

Kaposyné megállt a bátyja előtt, s merően a szemébe nézett, de az nem tudta kiállani ezt a vádló tekintetet, s a földre sötötte szemét.

— Megesaltál nyomorult koldussá tettél engemet és a fiamat!

Néhány pillanatig halotti csend volt a szobában.

— Mit akar ez az asszony tőled, Géza? — rikácsolta a felesége. — Világosíts fel, mert én nem értem ezt a dolgot? Olyan hangon beszél hozzád, mint ez a megcsalt, eltasztott szeretők szokása! Talán csak nem valamelyik régi kedvesed?

Kaposyné elsápadt, majd elvörösödött, mikor e szemtelen beszédet hallotta!

— Én testvére vagyok ennek a csalónak, kinek maga a felesége, a légméltóbb társa — kiáltotta szenvedélyesen. — Megesalt, meglopott engemet! De van még törvény, megbünteti a bűnöst, s megboszulja az árvákat!

Rogasócy magához tért s cinikus mosolylyal fordult a nővérehez.

— Mit beszélsz itt össze vissza? Talán csak nem akarod azt állítani, hogy én meg csalalak?

Kaposyné elképedt e beszéd hallatára, mely oly hatással volt reá, hogy nem tudott felelni, mire a bátya tovább folytatta.

— Még engemet mernél okolni azért, hogy a vagyonodat könyelműen elfecsérelted a szeretődel, te . . . ? Posztulj a házam tájékaról, ha azt nem akarod, hogy ki üzzelek?!

— Még arra is képes volnál te lelketlen ember? Megloptál, s most még hazug rágal-makkal támadsz meg hála képpen? Verjen meg érte Isten! Szégyenlem, hogy testvérem vagy, s hogy egy anya emlőin táplálkoztunk!

Főlundulástól remegő hangon mondta el ez utóbbi szavakat, majd szeliden megfogta a kis fia kezét.

— Menjünk innen, édes gyermekem, itt nincs többé mit keresnünk!

Főlemelt fővel, büszkén távozott a nyomorult testvér lakásáról. Kimondhatatlan undort érzett bátya iránt, lelkében fölujultak a gyermekekévek mozzanatai, s a régi ellenszenv; gyűlöletként visszatért szívébe.

Mit tegyen, most? Törvény elé vigye az ügyet? Mit ér vele, hiszen nincs bizonyítéka. A tárgyaláson pedig az elvetemült bátya még a szemébe mondaná aljas rágalmaikat.

Feje szédült, mikor a kapu alá ért, s oda támaszkodott a falhoz; azt hitte, hogy képtelen tovább egy lépést tenni.

— Anya rosszul van?

— Nem fiam, csak nagyon fáradt vagyok.

Kicsit pihenek, mivel az út, az izgalom nagyon kimerítették.

— Engem is, — mondta őszintén a fiucska. Oh! anyám én nagyon éhes is vagyok és fádom. Miért is nem maradtunk odahaza, hol jobb volt, mint itt.

— Majd egy kávéházba megyünk fiacska; ott meleg van, s reggelit kapunk.

Elindultak, s nemsokára betértek egy körüti kávéházba.

A fiucska ismét jól érezte magát a fűtött helyiségben, s figyelmesen nézegette a képes újságokat, míg anyja a fölött gondolkodott, hogy mitévő legyen. Mostoha bátyánál meghuzhatna magát ugyan addig, míg felolvasónői vagy komornai állást kaphatna valamelyik úri háznál, de nem tudta, hogy hol lakik. Hirtelen jó ötlete támadt, s oda hívta az egyik pinczért.

— Nincs itt a közelben nyomda, vagy könyvkereskedés? — kérdezte tőle.

— De igen; éppen a szomszédban van.

— Nem mehetne át egy percre?

— Oh! igen. Csak méltóztassék parancsolni — válaszolta a készséges pinczér jó borralaló reményében, s elsietett, mivel a szomszéd asztalhoz hívták.

Néhány percz multán visszatért.

— Méltóztassék parancsolni!

— Menjen át a nyomdába és kérdezze meg, hogy nem ösmernek-e egy Rogasócy Péter nyomda tulajdonost?

— Igen is, kérem.

Öt percz múlva visszatért.

— Nagyságos asszonyomnak tévedni méltóztatott, mivel oly nevű nyomdatulajdonos itt. Budapesten nincsen, hanem a szomszédban Uj-Pesten.

— Az mit sem változtat a dolgon; köszönöm szívességét — mondta örömmel, s borralalót adott a pinczérnek.

Azután fizetett és ment.

— No fiacska, most a másik bácsihoz megyünk.

— Ugy-e anyám, ő nem olyan rossz, mint a Géza bácsi?

— Bizonyára nem.

A Károly-körúton fel szalottak egy éppen oda induló lóvasúti kocsira, s körülbelül félóra múlva, célnál voltak. A lóvasúti állomásnál útbá igazították őket.

Mostoha bátyja nagyon örült, hogy nővére hozzá fordult; nem győzte csókolni az aranyos fiucska, s nagyon felháborodott, mikor az utóbbi napok eseményeit megtudta.

— Szegény hugoskám, te igazán sokat szenvedtél; a sors téged is úgy üldözött, mint engemet. Lásd én már nagy fiu voltam, mikor apám mostohát hozott a házhoz. Én rám nem is gondolt többé; kivett az iskolából, s inasnak adott egy nagy nyomdába, kinek tulajdonosa az ő barátja volt. Nem hajszoltak ugyan a munkára nagyon, de azért dolgoztam mégis eleget; szégyeltem magam volt osztyáltársaim előtt, kik csúfoltak. Apám házában laktam, de a konyhában aludtam a cseléddel, s a cseléddel ettem, mert nem engedtek az asztalhoz. Az első években mostohám nem is nézett reám; bár haragját nem nagyon érezte velem, tudtam mégis, hogy kimondhat'atul gyűlöl.

Elgondolhatod, hogy mennyit szenvedtem én e mellőztetésért, e megaláztatás miatt, hiszen mindig vissza idéztem azon boldog időt, mikor még anyám élt, s én az ő dédelgetés, kedvence voltam. Mint fájt nekem, hogy inasnak adott az apám, s rongyos ruhába járatott, míg ti bársony ruháskákat kaptatok! . . . Különbben talán jobb is volt ez így.

Egyedüli örömem az volt, hogy, ha este haza jöttem a nyomdából, kis öcsémekkel Gézával játszhattam, s téged az ölemben huzcolhattalak. Nagyon szerettelek benneteket, s úgy látszott, hogy mostohám megbékült velem, mert utóbb már veletek ebédeltem, s veletek aludtam. Mily boldog voltam, hogy titeket én al-tathattak el, s álmaitokban mellém kuporodtok, s engem öleltek! nagyon hálás voltam e kis figyelemért, s a hol csak tehettem, kedvébe jártam a mostohámnak.

Igy telt el inaskodásomnak harmadik éve is, mire fölszabadultam. Egy este a mostohám azt kérdezte, hogy volna-e kedvem tovább járni az iskolába, mire én igen-nel feleltem, hiszen az volt vágyaimnak netovábbja, hogy tanulhas-

sak. Mire az iskolai év megkezdődött, beiratkoztam a gymnásium ötödik osztályába, melyet sikerrel el is végeztem. Ekkor már tizenkilenc éves, jól megtermett legénygyerek voltam, s mondhatom, hogy nem tettem kellemetlen benyomást a szemlélőre. No de ezt csak azért mondom, hogy megérthessed az utóbbiakat! . . . Ugyanis mentől jobban megkedveltem a mostohám, annál inkább gyűlöltem az apám, s haragvó szeméiből mindig kiolvastam a még elfojtott gyűlöletet.

Féltékeny volt reám, a fiára; féltette tőlem a mostohám, bár ezt csak úgy következtetem, mert ilyesmire okot nem adtunk neki. Egy este átszólitott a másik szobába, s indulatos hangon, minden magyarázat nélkül kiutasított a lakásáról. Hiába volt minden könyörgésem, minden rimánkodásom, mennem kellett, az utóbb már olyan kedves otthonomból. Keserves könnyeket sirva tértem vissza a mesterségemhez, majd később külföldre mentem, s Párisban töltöttem majdnem tíz évet s ott egy kis vagyont szereve magamnak, visszatértem hazámba. Mostohám és apám azóta meghaltak; bátyádat fölkerestem, de oly hidegen fogadott, hogy többé feléje sem néztem. Felőled is kérdezősködtem s megtudtam, hogy férjnél vagy, majd később a lapokban is olvastam az ő tragikus halálát. Föl akartalak téged is keresni, de az üzletedet nem bizhatam másra, mivel akkor-tájban vettem át a nyomdát, s új felszereléssel láttam el, mi miatt adósságba is keveredtem. Még néhány évig kell törlesztenem a kölcsönöket s azután elég jó módú ember leszek! — Ezzel elmótam mindent, ami velem tizenöt év alatt történt. Most édes hugoskám menjünk ebédelni, mert delet harangoznak. Itt lakom az első emeleten afféle legényember módjára.

Karonfogva hugát, s bezárva az irodát, fölmentek az emeletre.

Két egyszerűen butorozott szoba fogadta őket.

— A te jelenléted, hugom — lakályossá teszi majd e mogorva helyiséget; úgy hiszem, meg leszes velem elégedve.

— De nem maradok ám mindig a nyakadon, édes bátyám!

— Nem-e? . . . Hát elakarsz mindjárt hagyni?

— Egyelőre még nem, hanem amint valamelyik előkelő háznál komornai, vagy felolvasónői állást kapok, akkor elmegyek; hiszen te is küzdesz még a kezdet nehézségeivel, s terhedre volnék minden tekintetben. Neked családot kell még alapítanod, hogy kárpótolva légy a sok szenvedésért. Különbben is jobb lesz úgy mindkettőnkre nézve; nekem van egy kis pénzem, ezt neked adom, hogy adósságaidat törleszthessed vele!

— Oh! milyen jó vagy te Erzsikém! . . . De a kis fiadat, Sándorkát nálam hagyod ugy-e?

— Valószínűleg; mert nem hiszem, hogy magamhoz vehetném, bármennyire is fáj a szívem miatta. De a te kezeid közt tudva őt, ez mégis nagy megelégedésemre szolgál! . . . Ugy-e Sándorkám, itt maradsz a bácsinál?

— Igen, de a mama is maradjon itt! A bácsinak van szép madara, nagy kutyája . . .

— Az mind a tied lesz, ha itt maradsz. Anyád is eljön mindennap, vagy te jössz el hozzám, édesem.

— Tehát csakugyan megmásíthatatlan szándékod, hogy komornának mégysz?

— Igen.

— De csak ideiglenesen; mert ha kissé felendül az üzleted, ugy hozzám visszajössz. Meglásd, milyen boldogok leszünk mi! Sándorkát kitanítatjuk, olyan nevelésben részesítjük, akár egy gróft; ő lesz a mi boldogságunk, reménységünk, mi pedig leszünk neki az ő jó, szerető öregei.

— Ugy, ugy, édes bátyám! — s nevetve, sirva borult annak széles mellére.

Azután még sokat beszélgettek, s tervezgettek a jövőről. Bátyja minden nap átment Budapestre, s tudakozódott azután, hogy hol van komornai, vagy társalkodónői állás üresedésben; de hugának megeléjét még mindig nem találta.

Körülbelül két hét múlva mégis eredményt ért el; ugyanis sikerült megtudnia, hogy Horgassy báróné komornát keres, s az állás azonnal betöltendő.

(Folyt. köv.)

Vonatok érkezési és indulási ideje 1895. október 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-18, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-14, 8-38, 11-37, 11-10, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 8-58, 12-05.
Szegedről 8-80, 9-82, 5-80.	Szeged felé 4-25, 7-80, 10-20.
Aradról 9-82.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14	Ermihályfalva felé 6-45, 4-35.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Közgazdaság.

Zöldtrágya.

A zöldtrágyalást eddig csak szórványosan, többnyire nagyobb birtokokon alkalmazzák. Hogy elterjedése eddigéig csak igen szűk határok közé volt szorítva, egyedül annak a körülménynek tulajdonítható, hogy a kisebb paraszt gazdák elvitatlan hasznáról legkevésbé sincsenek informálva, jóllehet kevés azok száma, kik előtt ismeretlen azon tény, miszerint a hüvelyesek után vetett gabona félek különösen jól szoktak diszteni. Tudták ezt már elődeink is, de csak az eredményt ismerték anélkül, hogy okát is adták volna. Nem rég ideje, hogy a pihenést nem ismerő tudomány e kérdés homályát megvilágosította; s e tekintetben leginkább a közelebb elhunyt dr. Hellriegel tisztázta a nézeteket.

Ma már tudjuk, hogy sok olyan kultúr-növényünk van melyek képesek légenyszükségletüket a légkörből fedezni.

Ezeket légenygyűjtőknek nevezzük, szemben a többi növényekkel, melyeknél ezen tulajdonság hiányzik s melyeket légenyfosztóknak hívunk. — Előbbi osztályhoz, az u. r. pillangósokhoz, tartoznak az összes herefélék és hüvelyesek, utóbbihoz a gabonagumó- és gyökfélék.

Azon körülmény tehát, hogy a légenygyűjtők nemcsak saját légenyszükségletüket a légkörből merítik s azt kötött állapotban fehérvényé átalakítják hanem gyökérmaradványaik által a talajkorhant (humusz) nevezetesen gyarapítják, az előrelátó s gondolkodó gazdát kell hogy arra intse s tanítsa, miszerint a levegő szabad bő légenykészletét saját hasznára lehetőleg legjobban kiaknázza.

S ezt legkönnyebben s legeredményesebben érhetjük el zöldtrágyázással.

A zöldtrágyázás nagy fontossága szerint abban a két tényezőben rejlik, hogy először a

legbecesebb növénytáphoz — és légenyáphoz — legkönnyebb módon és legolcsóbban hozzájutunk, ennél fogva a szerfelett drága enemű műtrágyákat nélkülözhetjük, — s másodsor, hogy talajunk humuszát gazdagítja s így a nehéz kötött földeket lazítja s művelődésüket könnyíti.

N.-várad, 1895. Deczember 16.

Rimler Károly.

A valutarendezés.

Laptársunk a »M. O.« a fentebbi czim alatt a következőket írja:

A valutarendezést ellenőrző parlamenti bizottság — mint értesülünk deczember 18-án délelőtt 11 órakor ülést tart a pénzügyminiszterium épületében. Akár meg is írhatnók mindjárt a bizottság ülésének lefolyását: az elnök megnyitja az ülést, a bizottság konstatálja hogy a valutarendezés céljaira beszerzett arany mennyiség egy fillérig megvan az állampénztárban s végül az elnök berekeszti az ülést. Ez az egész. Hogy a valutarendezés ügyében történik-e valamilyes intézkedés, arról a bizottságban egy betűt sem szólnak. Pedig bizony volna nem kevés mondani való. Ott van mindjárt az ázsio rohamos emelkedése. Nem véli a t. ez. bizottság, hogy ez figyelemre méltó momentum a valutarendezés tekintetéből? Talán azért, mert a félhivatalosok olyan mélységesen hallgatnak róla? Bezzeg nem hallgattak, a mikor vagy négy hét előtt az ázsio elérte a valutarendezési relációt. Akkor erősen hangzott a dicsőítő bátorítás: kezdjük meg a készfizetések felvételét. Az ázsioviszonyok ingatagságára nem gondoltak, s ime, alig mulott el néhány hét, ma újra másfél százalék az ázsio emelkedése. A míg pedig csak egy vonalnyi ázsio van is, addig — azt hisszük. senki sem vonja ezt kétségbe — komolyan szó sem lehet a valutarendezésben csak egy lépésel való előrehaladásról is. Hiába tehát minden tagadás: a valutarendezés megakadt.

Az állategészségügy állapota. A földmívelésügyi miniszteriumnak legutóbbi decz. 11-én kelt kimutatása szerint az állategészségügy állapota a következő: lépfene 29 község 44 udvar, veszettség 105 község 109 udvar, takonykór és bőrféreg 102 község 130 udvar, szájszáj- és körömfájás 630 község 6630 udvar, ragadós tüdőlob 11 község 11 udvar, juhhimlő 2 község 4 udvar, rühkór 17 község 101 udvar, sertésorbáncz 330 község 2374 udvar, bivalyvesz 5 község 5 udvar, sertésvesz 959 község. E kimutatásból látjuk, hogy leginkább van elterjedve a szájszáj- és körömfájás, meg a sertésorbáncz és sertésvesz, legkevésbé helyen pedig a juhhimlő fordul elő. Ausztriában a legutolsó kimutatás szerint ragadós szájszáj és kö-

römfájással 169 községben volt 915 udvar fertőzve, míg sertésvesz 451 községben 4076 udvarra terjedt ki.

Jutalmazott erdősítések.

Az 1890. évben közgazdasági érdekből teljesített erdősítések jutalmazására hirdetett pályázat határideje lejárván, a földmívelésügyi miniszter a következőknek adományozott díjakat

Az első nagyjutalmat, 1000 frankot aranyban, *Stephany Lajos* kapta a Nógrád vármegyei *Korlát* község határában teljesített erdősítésért.

A második nagyjutalmat 800 frankot aranyban a pest-pilis-solt kis-kun vármegyei *Veresegyház* község nyerte.

A harmadik nagyjutalmat, 500 frankot aranyban, a nyitrai vármegyei *Csejthe* község kapta.

Az első elismerő jutalmat, 400 frankot aranyban, *Eszterházy Miklós, József* nyerte a Komárom vármegye *Szöllős határában* teljesített erdősítésért.

A második elismerő jutalmat, 200 frankot aranyban, *Kudzsir* község, s végre a harmadik elismerő jutalmat, 100 frankot aranyban, a máramarosvármegyei *Rozaolya* község nyerte saját határában létesített közérdekű erdősítésért.

— **Marhavásár.** A marhavásár rosszul ütött ki az idei téli vásáron. Se kínálat, se vételkedv. A fölthajtás kevés volt, s a mi elkelt, az is alacsony áron kelt el.

Debreczenben nincs sertésvesz. Debreczen város tanácsa deczember 13—31-ig eltiltotta a város területére való sertésszállítást, mivel a debreczeni sertés állomány jelenleg teljesen vészmentes.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. deczember 16-án.	
Magyar aranyjárdék 4%	21.25
Magyar koronajárdék	98.70
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	124.75
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	101.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.—
Italméresi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	152.75
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	141.—
Osztrák járdék papírban	100.25
Osztrák járdék ezüstben	100.25
Osztrák járdék aranyban	121.75
Osztrák korona járdék	100.—
1860. osztr. államsorsjegyek	148.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1065.—
Magyar hitelbank részvény	491.—
Osztrák hitelintézet részvény	567.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	362.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	964.—
Német birodalmi márka	59.30
London vista	120.60
Paris vista	48.15
20 márkás arany	11.86

Legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándékok

felnőttek és gyermekek részére legjutányosabban beszerezhetők

Kalenda János

műipararaktárban,
Nagyváradon, a Szent-László szoborral szemben

hol óriási választékban található a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig mindennemű *bronce, plüsch, bőr, majolika tárgyak*, a legújabb *salon és dohányzó asztalok, pénz- és szivartárczák, tajték- és borostyán-szippák és pipák, illatszerek* és minden e szakmába vágó egyéb alkalmi ajándékok. — **Gyermek-játékok** a lehető legújabbak találhatóak szintén olcsó áron. — Felöltözött és öltözellen *babák* 10 krajczártól 20 frtig. — Valódi Richter-féle *kőépítő-szekerények* 40 krtól 20 frtig. — **Hinta-lovak** 1 frt 80 krtól 25 frtig. — **Karácsonyfa** diszek stb. — **Flobert és vadász-fegyverek, utazó bőröndök, gyermek-kocsi és bölcsők.**